

Grindsted Kirke

Langfredag d. 19. april 2019 kl. 9.30

Steen Frøjk Søvnald

Prædiken til langfredag, Matt 27,31-56. 1. tekstrække

Salmer

DDS 193: O hoved, højt forhånet

DDS 189: Hvor er lammet, offerlammet?

- - -

DDS 192: Hil dig! Frelser og Forsoner

DDS 217: Min Jesus, lad mit hjerte få

Tekstlæsninger

GT-læsning: 1 Mos 22,1-18

Senere skete det, at Gud satte Abraham på prøve. Han sagde: »Abraham« og da Abraham svarede ja, sagde han: »Tag Isak, din eneste søn, ham du elsker, og begiv dig til Morija-landet. Der skal du bringe ham som brændoffer på det bjerg, jeg giver dig besked om.« Tidligt næste morgen sadlede Abraham sit æsel og tog sine to karle og sin søn Isak med. Da han havde kløvet offerbrændet, begav han sig på vej til det sted, Gud havde givet ham besked om. To dage efter fik Abraham øje på stedet i det fjerne, og han sagde til karlene: »Bliv her med æslet, mens jeg og drengen går

derhen for at tilbede; så kommer vi tilbage til jer.« Abraham tog offerbrændet og lagde det på sin søn Isak. Selv tog han ilden og kniven, og så gik de to sammen. Isak sagde til sin far Abraham: »Far!« Abraham svarede: »Ja, min dreng!« Isak sagde: »Vi har ilden og brændet, men hvor er offerlammet?« Abraham svarede: »Gud vil selv udse sig et offerlam, min dreng.« Og så gik de to sammen. Da de kom til det sted, Gud havde givet ham besked om, byggede Abraham et alter og lagde brændet til rette; han bandt sin søn Isak og lagde ham oven på brændet på alteret. Så rakte Abraham hånden ud og tog kniven for at slagte sin søn. Men Herrens engel råbte til ham fra himlen: »Abraham, Abraham!« Han svarede ja, og englen sagde: »Læg ikke hånd på drengen, og gør ham ikke noget! Nu ved jeg, at du frygter Gud og end ikke vil nægte mig din eneste søn.« Da Abraham så op, fik han øje på en vædder, som hang fast med hornene i det tætte krat bagved. Abraham gik hen og tog vædderen og bragte den som brændoffer i stedet for sin søn. Abraham gav dette sted navnet: »Herren ser«. I dag kaldes det: »Bjerget, hvor Herren viser sig.« Herrens engel råbte igen til Abraham fra himlen: »Jeg sværger ved mig selv, siger Herren: Fordi du har handlet sådan og ikke nægtet mig din eneste søn, vil jeg velsigne dig og gøre dine efterkommere så talrige som himlens stjerner og som sandet ved havets bred. Dine efterkommere skal erobre deres fjenders porte. Alle jordens folk skal velsigne sig i dit afkom, fordi du adlød mig.«

Prædiketekst:

Matt 27,31-56

Da de havde hånet Jesus, tog de kappen af ham og gav ham hans egne klæder på. Så førte de ham ud for at korsfæste ham. På vejen derud traf de en mand fra Kyrene, som hed Simon, ham tvang de til at bære hans kors. Da de kom ud til det sted, der hedder Golgata – det betyder Hovedskalsted – gav de ham vin at drikke, som var blandet med malurt, men da han smagte det, ville han ikke drikke det. Og da de

havde korsfæstet ham, delte de hans klæder mellem sig ved at kaste lod om dem. Så satte de sig dér og holdt vagt over ham. Over hans hoved havde de anbragt anklagen imod ham, den lød: »Det er Jesus, jødernes konge«. Sammen med ham blev der korsfæstet to røvere, den ene på hans højre, den anden på hans venstre side. Og de, der gik forbi, spottede ham og rystede på hovedet og sagde: »Du, som bryder templet ned og rejser det igen på tre dage, frels dig selv, hvis du er Guds søn, og stig ned fra korset!« Også ypperstepræsterne og de skriftkloge og de ældste hånede ham på samme måde og sagde: »Andre har han frelst, sig selv kan han ikke frelse. Han er jo Israels konge, lad ham nu stige ned fra korset, så vil vi tro ham. Han har stolet på Gud, lad Gud nu udfri ham, hvis han vil vide af ham. Han har jo sagt: Jeg er Guds søn.« Også røverne, der var korsfæstet sammen med ham, hånede ham på samme måde. Men fra den sjette time faldt der mørke over hele jorden indtil den niende time. Og ved den niende time råbte Jesus med høj røst: »Elí, Elí! lemá sabaktáni?« – det betyder: »Min Gud, min Gud! Hvorfor har du forladt mig?« Nogle af dem, som stod der og hørte det, sagde: »Han kalder på Elias.« Straks løb en af dem hen og tog en svamp og fyldte den med eddike, satte den på en stang og gav ham noget at drikke. Men de andre sagde: »Lad os se, om Elias kommer og frelser ham.« Men Jesus råbte atter med høj røst og opgav ånden. Og se, forhænget i templet flængedes i to dele, fra øverst til nederst. Og jorden skælvede, og klipperne revnede, og gravene sprang op, og mange af de hensovede helliges legemer stod op, og de gik ud af deres grave og kom efter hans opstandelse ind i den hellige by og viste sig for mange. Men da officeren og hans folk, der holdt vagt over Jesus, så jordskælv og det andet, der skete, blev de rædselsslagne og sagde: »Sandelig, han var Guds søn.« Der var også mange kvinder, der så til på afstand, de havde fulgt Jesus fra Galilæa og sørget for ham. Blandt dem var Maria Magdalene, Maria, Jakobs og Josefs mor, og Zebedæussønnernes mor.

INTRODUKTION

Langfredag! En dag til minde om det vi godt kan kalde den længste fredag, ja den længste eller tungeste dag i verdens historie. Og alligevel samtidig den vel nok næstvigtigste dag i verdens historie, kun overgået af Påskedag.

Vi har kun to tekster i gudstjenesten, som til gengæld er lidt længere – i dag er der ingen altergang, ingen blomster, ingen børneprogram, ingen tekst på skærmene, ingen bøger eller lys på alteret. Flaget er på halv uden for kirken.

Vi vil nemlig indleve os i et mørke, som ingen af os kender, uanset hvor mørkt det er eller har været i vores liv – Jesu mørke på Langfredag!

PRÆDIKEN

Det er en koncentreret og hårrejsende beskrivelse af Langfredags hændelser, vi har hørt. Lidelseshistorien, kalder vi den. Lidelse! Det er et ord, vi helst springer over, men som vi alle kender fra vores eget liv og forholder os til snart sagt hver dag, hvis man følger lidt med i verdens gang.

I dag er det Jesu lidelse, vi standser ved. Langfredag bliver beskrevet nøgternt og minutiøst hos Matthæus. Han skriver ikke direkte: "De korsfæstede ham", ligesom de tre andre evangelister, måske fordi det har været for direkte, for makabert – hvad ved jeg. Der står, at *de førte ham ud for at korsfæste ham*, og senere står der: *Da de havde korsfæstet ham*. Matthæus er ikke en slags Mel Gibson, der i filmen "The Passion of The Christ" udmaler hver detalje. Vi har også kun ét ud af de syv korsord fra Matthæus. Beskrivelsen er holdt i samme stil som GT-teksten om Abrahams ofring af Isak. Det er også en hårrejsende beretning, der uden tvivl har

mejslet sig ind i både Isaks og Abrahams personlige og følelsesmæssige liv. Gud kaldes senere i Mosebøgerne "Isaks rædsel", sikkert som et minde om den dag, da kniven var hævet over ham. Abraham blev prøvet af Gud, står der, og en større prøvelse end den, han var udsat for, kan vi vel ikke forestille os. Tænk at få besked om at ofre sin egen søn. For nogle rækker det ved synet på Guds kærlighed, at Gud kunne kræve det af Abraham. Hebræerbrevet kommenterer sådan her: *I tro bragte Abraham Isak som offer, da han blev sat på prøve, og var rede til at ofre sin eneste søn, skønt han havde fået løfterne, og der var blevet sagt til ham: »Det er efter Isak, dine efterkommere skal have navn;« for han regnede med, at Gud havde magt endog til at oprejse fra de døde, og derfra fik han ham også billedligt tilbage.* Han var rede til at ofre sin eneste søn. Blind underkastelse, siger nogle. Vanvittig person, siger andre. For mig at se retfærdiggøres hændelsen af to ting: For det første af, at ofringen ikke kom til at ske, men at Gud selv forhindrede det i sidste øjeblik. For det andet af, at hele situationen forberedte og var et billede på det offer, Gud selv ville betale for menneskeheden. *»Far! Vi har ilden og brændet, men hvor er offerlammet?«*, sagde Isak. Og Abraham svarede: *»Gud vil selv udse sig et offerlam, min dreng.«* Og Gud udså sig en vædder i stedet for Isak. Langfredag var der ikke noget andet offerlam, for Jesus var selv offeret, og Gud gav sin egen søn. I Romerbrevet skriver Paulus: *Han, som ikke sparede sin egen søn, men gav ham hen for os alle, vil han ikke med ham skænke os alt?*

Skænke os alt! Gud vil skænke os alt. Ligesom Abrahams villighed til at ofre Isak var et tegn på, at han ville give Gud alt, sådan er Guds villighed til at ofre sin egen, elskede søn et tegn på, at han vil give os alt. Alt, hvad Gud har at give.

Jamen, hvad har Gud da at give? "Hvad skal man give til den, som har alt?", bliver der nogle gange spurgt i reklamerne. Det er ikke Bibelens udgangspunkt, for vi er

dem, som mangler alt. Hvis vi ikke forstår det udgangspunkt, så vil vi aldrig begribe, hvad korset har at sige os. *Alle har vi syndet og mangler herligheden fra Gud*, skriver Paulus. Bibelens udgangspunkt er, at vi har mangler det helt grundlæggende: Guds nåde, tilgivelsen, det evige liv. Siden syndefaldet har vi mennesker været inficeret med den gift, der hedder synd, og synd skiller fra Gud, siger Bibelen. Synd medfører døden, sådan som Gud lovede Adam og Eva i Edens have: *Den dag, du spiser af det, skal du dø*. Og hvad vores synd koster, kan vi se på Jesus langfredag.

Jeg nævnte som introduktion til gudstjenesten, at Jesus var ude i et mørke, som ingen af os har været i.

”Du kender ikke mit mørke, præst”, kan man indvende. Og det er rigtigt, det gør jeg ikke. Og lidelse kan undertiden være så streng, at man nogle gange ikke kan se sig ud af det. Men hvis du siger, at dit mørke er lige så dybt som Jesu mørke, så kender du heller ikke hans mørke. For Jesu mørke var dybere end vores. Jesus måtte selv bære sit kors, indtil han segnede over det, og man tvang Simon af Kyrene til at bære korset videre. Han blev korsfæstet blandt røvere, med nagler gennem hænder og fødder. Og alligevel, så har nogle været igennem større fysiske lidelser end Jesus. Nogle har båret ufattelige lidelser over meget længere tid end Jesus.

Hvorfor er Jesu smerte så den dybeste? Fordi Jesus gik fortabt – og det har ingen af os prøvet!

Der findes tre former for død. Den fysiske død, som vi alle sammen skal opleve, når vores hjerte ikke slår længere.

For det andet den åndelige død, som betyder, at man mister troen på Jesus og dermed falder ud af den nåde, man har som døbt og kristen.

For det tredje den evige død, som er fortabelsen eller Helvede. *Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?*, råbte Jesus på korset, og det er det fortabte menneskes råb. Da Jesus betalte prisen for vores synd, måtte Gud forlade ham og lade ham hænge på korset uden den enhed i Gud, tre-enhed eller treenighed, som Jesus ellers selv talte om flere gange. Tre-enigheden sprænges på korset, og Jesus hænger alene, forladt. Og det er endnu værre. Han er under Guds vrede, for Gud giver ham straffen over hele menneskehedens synder, fra Adam og indtil den sidste dag.

I Galaterbrevet læser vi disse stærke ord: *Kristus har løskøbt os fra lovens forbandelse ved selv at blive en forbandelse for vor skyld – der står jo skrevet: »Forbandet er enhver, der hænger på et træ« – for at velsignelsen til Abraham kunne nå ud til hedningerne i Kristus Jesus, og vi ved troen kunne få Ånden, der var lovet os.*

”Jamen, jeg oplever, at Gud forlader mig nogle gange”, siger vi. Men det er ikke sandt. Jo, oplevelsen kan vi have, og jeg taler ikke for at vi skal negligere vores oplevelse af Guds fravær og sige: ”Det er bare småting”, eller sige: ”Se bare på Jesus, det var meget værre med ham”. Men: Der er forskel på oplevelse og virkelighed, forskel på at opleve noget og så hvad der virkelig sker. Gud forlader os ikke. *Jeg er med jer alle dage indtil verdens ende*, siger Jesus. Selv det mest gudløse og bespottende menneske er ikke forladt af Gud her i livet. Tværtimod skylder det menneske Gud al sin eksistens, at det overhovedet kan trække vejret. Og i vores modgang har Gud heller ikke forladt os, men vi kan være ude i hårde prøvelser.

Fortabelsens eller Helvedes gru er at være under Guds forbandelse og vrede i al evighed. Det er ingen af os, og det behøver ingen af os heller ikke komme. Gud tilbyder os fred ved korset, i troen på Jesus, der gav sit liv for os.

Det bliver tydeligt ved Jesu død. *Men Jesus råbte atter med høj røst og opgav ånden. Og se, forhænget i templet flængedes i to dele, fra øverst til nederst.* Forhænget i templet, som adskilte det hellige fra det allerhelligste og havde været lukket i over 1.400 år, var et symbol på vejen ind til Gud og Guds nærvær. Kun ypperstepræsten måtte gå derind – og kun én gang om året, når det var Den store Forsoningsdag. Forhænget var et symbol på adskillelsen mellem Gud og mennesker på grund af synden. Nu blev det flænget, fra øverst til nederst, som der så stærkt står. Det var Gud, der gjorde det fra Himlen. Nu er adskillelsen mellem Gud og mennesker ophævet. Nu kan man gå lige ind i helligdommen, som Hebræerbrevet skriver, hvilket betyder, at nu har vi fuld og hel, tillidsfuld adgang til Gud selv. Har vi overvejet, hvad det betyder for os? For vores bøn, for vores tro, for vores liv – vi lever i Guds umiddelbare nærhed. Jeg synes, det er stærkt – og en direkte konsekvens af Langfredag.

Det var også stærke ting, der skete umiddelbart efter: *Og jorden skælvede, og klipperne revnede, og gravene sprang op, og mange af de hensovede helliges legemer stod op, og de gik ud af deres grave og kom efter hans opstandelse ind i den hellige by og viste sig for mange. Men da officeren og hans folk, der holdt vagt over Jesus, så jordskælv og det andet, der skete, blev de rædselsslagne og sagde: »Sandelig, han var Guds søn.«*

Denne officér har et stærkt vidnesbyrd, som vi kan spejle os i og lære af. Og Guds mål med os er nået, hvis vi efter Langfredag siger som officeren: *»Sandelig, han var Guds søn.«*

Amen!